

به نام خالق هستی بخش

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

عنوان:

احکام شرعی در مورد کسانی که در

حال فوت هستند (محتضر)

تهیه کننده: لیلا کریمی حقیقی (مشاور مذهبی)

منبع: براساس فتاوی آیت الله مکارم شیرازی

تاریخ تدوین: آذر ۹۹

تاریخ بازنگری: آذر ۱۴۰۰

«مرکز آموزشی درمانی حافظ»

مسئله ۴۹۹:

اگر کسی بچه سقط شده ای را که چهار ماه او تمام شده مس کند، غسل بر او واجب است، و اگر کمتر از چهار ماه او تمام شده مس کند، غسل بر او واجب است، و اگر کمتر از چهار ماه تمام باشد، احتیاط مستحب غسل است.

مسئله ۵۰۵:

اگر چند میت را مس کند یا یک میت را چند بار مس نماید، یک غسل برای همه کافی است. (غسل مس میت مانند سایر غسلها میباشد)

- اگر خانواده محتضر بر بالینش حضور دارد در انجام دادن امور فوق بر دیگران اولویت دارد.

مسئله ۵۱۱:

مستحب است این دعا را به مختصر تلقین کنند به طوری که بفهمد:

اللهم اغفر لي الكثير من معاصيكَ و اقبل مني اليسير من طاعتِكَ، يا مَنْ يقبل اليسير و يعفو عن الكثير، اقبل مني اليسير، و اعف عني الكثير، انك انت العفو الغفور، اللهم ارحم فانك رحيم؛ و بهتر است که خودش نیز بخواند.

مسئله ۴۹۷:

مس بدن مرده ای که تمام آن سرد نشده موجب غسل نیست. هرچند محل مس سرد شده باشد، همچنین مس بدن میت بعد از تمام شدن غسل های سه گانه او غسل ندارد.

مسئله ۴۹۸:

هر گاه موی خود را به بدن میت بزند یا دست به موی میت برساند احتیاط واجب آن است که غسل کند.

تذکر: شماره ابتدا هر مسئله، نشانگر شماره مسئله در رساله یا کتاب استفتائات حضرت آیت الله مکارم می باشد.

بر اساس روایات نقل شده از اهل بیت (علیهم السلام) سخت ترین لحظات عمر هر انسان، لحظه جان دادن (احتضار) است. لذا اطرافیان محتضر باید این موقعیت را درک کرده و با انجام آداب و احکام اسلامی به او کمک کنند. انسان مسلمان بر گردن تک تک افرادی که بر بالین او حضور دارند این حق را دارد که آنچه را که دین دستور داده است درباره او انجام دهند. لذا اگر همگی در انجام امور فوق کوتاهی کنند، گناهکار هستند. اما اگر بعضی انجام دهند از دیگران ساقط می شود.

با توجه به اینکه درصد زیادی از مرگ ها در بیمارستان ها اتفاق می افتد و غالباً در لحظات آخر پرستاران و بهیاران زحمتکش با آنان سر و کار دارند، از این رو لازم است که مسائل ضروری و برخی آداب مستند بیماران در حال احتضار، بیان گردد:

مسئله ۵۰۸:

بنابر احتیاط واجب باید محتضر را به پشت بخوابانند و پای او را به طرف قبله کنند، خواه مرد باشد یا زن، بزرگ باشد یا کوچک؛ و اگر خواباندن او به این صورت کامل ممکن نیست بنابر احتیاط واجب آن مقدار که ممکن است به این دستور عمل کنند و اگر ممکن نشد رو به قبله بنشانند و اگر آن هم ممکن نیست به پهلوئی راست یا به پهلوئی چپ رو به قبله بخوابانند.

مسئله ۵۰۹:

رو به قبله کردن محتضر بر هر مسلمانی واجب است و اجازه گرفتن از خانواده اش لازم نیست.

مسئله ۵۱۰:

مستحب است شهادتین و اقرار به دوازده امام و سایر عقاید اسلام را به کسی که در حال احتضار است طوری تلقین کنند که بفهمد و مستحب است آن را تا وقت مرگ تکرار کنند.

مسئله ۵۱۳:

شایسته است برای راحت شدن محتضر بر بالین او سوره مبارکه یس، صافات، احزاب و آیت الکرسی و هر چه از قرآن ممکن است بخوانند.

مسئله ۵۱۴:

تنها گذاشتن محتضر، یا گذاشتن چیزی سنگین روی شکم او و حضور جنب یا حائض نزد او و حرف زدن نزد او، از مکروهات شمرده‌اند.

مسئله ۵۱۵:

مستحب است بعد از مرگ، دهان میت را روی هم بگذارند که باز نماند، چشم‌ها و چانه میت را ببندد، دست و پای او را صاف کرده و پارچه ای روی او بیندازند، برای تشییع جنازه او مومنین را خبر کنند، تا وقتی از محل مرگ او حرکت نکرده‌اند رو به قبله باشد.

